

Socialt Udviklingscenter

06. december 2004

Til medlemmer af
Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg

Forebyggelse af vold på arbejdspladser Erfaringer fra Projekt PARIS

Ved udmøntning af Satsreguleringspuljen for 2002, blev der afsat økonomiske midler til at sikre fokus på forebyggelse af vold på arbejdspladser.

Bevillingen resulterede i en lang række aktiviteter, samlet under navnet 'Projekt PARIS' (Psykisk Arbejds miljø på arbejdspladser med RISiko for vold).

Aktiviteterne blev placeret under Arbejdstilsynet og har administrativt været forankret i Socialt Udviklingscenter SUS.

En af hovedaktiviteterne har været uddeling af økonomisk støtte til voldsforebyggende udviklingsprojekter, på en række forskellige arbejdspladser landet over.

I vedlagte magasin har vi samlet de mange gode projekterfaringer og resultater, fra de 32 arbejdspladser som fik tildelt økonomisk støtte.

Socialt Udviklingscenter SUS står naturligvis gerne til rådighed med yderligere oplysninger. Du kan kontakte os på tlf. 3393 4450, via bm@sus.dk eller orientere dig nærmere på www.vold-som-udtryksform.dk

Bedste hilsner

A handwritten signature in black ink, consisting of several loops and a long horizontal stroke, positioned above the printed name.

Bjarne Møller
Socialt Udviklingscenter SUS

Tema: Projekt PARIS

WORLD
SOUND
TRICKS
FORN

Det der var, og det der kommer

Så rydder vi igen hele volds-
magasinet! Denne gang gør vi det
for at give plads til en beskri-
velse af det voldsforebyggende arbej-
de, som siden 2002 er blevet gennem-
ført med økonomisk støtte fra puljer-
ne under Projekt PARIS. Pengene rake-
te til 32 store og små projekter landet
over, og ved årsskiftet er det formelt
slut.

Selv om det formelle slutføjet for
Projekt PARIS lyder den 31. decem-
ber i år, vil rigtig mange af aktivitet-
erne på arbejdspladserne og i organisa-
tionerne fortsætte. Nu blot som en
integreret del af arbejdspladsernes
rutiner mv. Omvendt må vi erkende,
at netop det at implementere projekt-
erfaringer kan være en vanskelig opga-
ve. Derfor har netop dette tema også
fyldt en del på de halvårige netværks-
møder for udviklingsprojekterne. Nu
må de kommende måneder og år så
vise, om implementeringen lykkes i et
omfang, som vi kan være tilfredse

med. Men som sagt, vi tror på det.
Udviklingen i voldens omfang og
karakter kræver det. Og ildsjælene vil
det!

Socialt Udviklingscenter SUS har
fulgt projekterne tæt, og en af de vig-
tige erfaringer er, at kombinationen af
ildsjæle og puljemidler kan flytte bjer-
ge og vende supertankere! Vi håber
derfor, at politikerne også i den nær-
meste fremtid vil stille økonomiske
midler til rådighed for en voldsfore-
byggende indsats på offentlige og pri-
vate virksomheder. Her i magasinet
kan politikere og alle andre finde de
gode argumenter for nye bevillinger.
Og arbejdspladsernes ildsjæle – dem,
der er parate til at forfølge udfordrin-
gerne med at forebygge vold – skal
man ikke lede længe efter. De står på
spring.

I Vold som Udtryksform har vi i
den forgangne periode sat særligt
fokus på ledelsens rolle i det voldsfo-
rebyggende arbejde. Som en konse-
kvens heraf har temaet været på dags-
ordenen i mange forskellige sammen-
hænge, blandt andet i juniudgaven af
voldsmagasinet.

Magasinet blev trykt i 9.000
eksemplarer, og en meget stor efter-
spørgsel har betydet, at vi kun har få
eksemplarer tilbage.

Tilsvarende har der været meget
stor interesse for at deltage i den ræk-
ke af halve temadage, som vi har
gennemført i København, Ålborg,
Viborg, Vejle, Odense, Holbæk og
Nykøbing Falster. Helt konkret har
471 ledere og mellemledere deltaget i
arrangementerne.

Den store interesse for magasiner
og temadage tager vi som et markant
udtryk for, at mange ledere har behov
for at blive inspireret og få opdateret
deres viden om voldsforebyggelse, kri-
sehjælp, handlemuligheder, ledelsens
rolle mv.

Vi tror ikke, at otte temadage og et
magasin dækker behovene alene. Der-
for vil vi også i 2005 fastholde 'ledel-
sens rolle' som et væsentligt tema.
Hvordan det konkret skal udmønte
sig, skal de kommende måneders

drøftelser mellem amtsrepræsentan-
terne i Vold som Udtryksform og
organisationernes repræsentanter i
styregruppen lægge rammerne for.
Ikke mindst i den nuværende fase af
drøftelserne er vi meget interesserede i
at modtage ideer til aktiviteter, publi-
kationer, kampagner og lignende, som
yderligere kan kvalificere vores arbejde
med temaet. Kontakt sekretariatet i
Socialt Udviklingscenter SUS eller
brug din lokale Vold som Udtryks-
form-repræsentant. Du finder kon-
taktadresserne bagerst i magasinet.

Et andet tema, som vi uundgåeligt
skal sættes på dagsordenen i året, som
kommer, er forankring og aktiviteter i
Vold som Udtryksform – efter den
forestående nedlæggelse af amterne.
Det er jo netop amternes dag- og
døgntilbud der i særlig grad har været
målgruppe for aktiviteterne i Vold
som Udtryksform. I al beskedenhed
mener vi, at alle ildsjælene i og
omkring Vold som Udtryksform, nu
gennem en årrække, har udviklet virk-
somme metoder og fastholdt et nød-
vendigt fokus på forebyggelse af vold
på arbejdspladser. Med det afsæt glæ-
der vi os til også at være med i front,
når volden og skadevirkningerne, efter
gennemførelsen af strukturreformen,
skal forebygges.

Bjarne Møller
Seniorkonsulent

Vold som Udtryksform

10. årgang, nr. 2, oktober 2004

Udgiver: Vold som Udtryksform

Sekretariat: Socialt Udviklingscenter SUS

Nørre Farimagsgade 13

1364 København K

Tlf. 3393 4450, fax 3393 5450

E-mail: sus@sus.dk

www.sus.dk

www.vold-som-udtryksform.dk

ISSN: 1396-027X. Oplag: 9.000 ex.

Red.: Bjarne Møller, Stig I. Sørensen,

Dorthe Perlt, Per Holm (ansv.)

Layout & illustrationer: Christian Schmidt

Tryk: KLS Grafisk

Indhold

Projekt PARIS – erfaringerne spredes	Arbejdstilsynet	4
Kroppen sladrer: Socialpsykiatrisk botilbud Tinghøj	Egtved	6
Voldsforebyggelse gav bedre arbejdsmiljø: Frederiksborg Amts Misbrugscenter	Frederiksborg Amt	8
Det konfliktfyldte møde – sådan gør vi: Frederikshavn Kommune	Frederikshavn	9
Tryghedspolitik et „must“: Frederiksværk Kommune	Frederiksværk	10
Psykisk arbejdsmiljø – et fælles ansvar : Gladsaxe Kommune	Gladsaxe	12
Passer på hinanden: Nældebjerg Plejecenter	Greve	14
Hvordan klarer jeg en vanskelig situation?: Hedensted Kommune	Hedensted	16
Ingen vold på varmestuen, tak: Blå Kors' Varmestue	Herning	16
Fire veje til mindre vold på skadestuen: Horsens Sygehus	Horsens	18
Det virker: Københavns Kommune	København	19
Voldsforebyggelse – en faglig kompetence: Københavns Kommune	København	21
En voldspolitik til chaufførerne: Arriva	Hele landet	22
Startskud til holdningsændring: Connex Danmark	Hele landet	23
På temadag med Sven-Bent og Winnie: Fountain House	København	24
Kurser på tværs er vejen frem: Hovedstadens Sygehusfællesskab	Hovedstadsområdet	26
Vold – nej tak: Parkering · København	København	28
PARIS – tal og tendenser	SUS	30
Kropskrænkelser – en uendelig historie: Skovtofte Socialpædagogiske Seminarium	Virum	32
Åbenhed i front: Løgstør Kommune	Løgstør	33
Bedre klædt på til konflikt: Foldbjergcentret	Nordjyllands Amt	34
Kend kulturen: Retspsykiatrisk afdeling, Psykiatrihospitalet	Nykøbing Sjælland	36
Hvad viser spejlet?: Lokalkontor Øst, Odense Kommune	Odense	38
Kunsten at sige til og fra: Sygeplejuddannelsen i Odense, CVSU-Fyn	Odense	40
Mindre vold – større overskud i hverdagen: Seden Enggård	Odense	41
Fik fælles undervisningsmateriale: Blandt andet Center for Videregående Uddannelse	Ringkøbing Amt	43
Forandringer der mærkes: Agerbækhus	Køge	45
Forebyggelse i praktikken: Roskilde Pædagogseminarium	Roskilde	47
„Vi er blevet mere bevidste om, hvad vi gør“: Rødby Hjemmepleje	Rødby	48
Kom volden i forkøbet: Ullerslev Kommune	Ullerslev	50
Vold på spil: Social- og Sundhedsskolen i Vejle Amt og Kolding Pædagogseminarium	Fredericia og Kolding	52
Ingen brug for Karate Kid: Forsorgshjemmene Skovvang, Vibohøj og Svenstrupgård	Holstebro, Viborg og Ålborg	54
Fra kaos til fælles kultur: Titanskolen	Ålborg	55
Erfaringerne blev bredt ud: Psykiatrien i Århus Amt	Århus Amt	57
Kontaktadresser		59